

Peter Kvaternik

Sol zemlje in mesto na gori: občestveni značaj župnije

Kdor hoče reševati, mora tvegati.
(J. B. Metz)

Uvod

Leta 1996 sem imel na Dunaju priložnost prisostvovati pogovoru kardinala Franza Königa s pastoralnimi teologi. Ko je pojasnjeval svoj delež v pripravah na 2. vatikanski koncil in sam potek koncila, je kardinal na moje veliko začudenje rekel skoraj dobesedno takole: »Vedno bolj z žalostjo opažam, da večina v Cerkvi še danes ni dojela, kaj je koncil dejansko hotel povedati.«

Pastoralni teolog Paul M. Zulehner, ki je bil kardinalu Königu ves čas zelo blizu in ga zato velikokrat omenja v svojih predavanjih, piše v eni svojih novejših knjig, kako ga je König lani nekaj tednov pred svojo smrtjo poklical k sebi in mu med drugim rekel: »Se Vam ne zdi, da gre sedaj pred našimi očmi konstantinska doba Cerkve nezadržno h koncu?«¹

Podobno govori tudi nadškof Albert Rouet iz Poitiersa, ko utemeljuje potrebnost radikalnih strukturnih sprememb v svoji škofiji. Po njegovem je potrebno »prelomiti z tridentinskim modelom Cerkve«.²

Vse to poudarja potrebo po tem, da se Cerkev nenehno prenavljanja in prizadevno išče način, kako naj vedno v evangeljskem duhu odgovori na vprašanja, ki jih postavlja čas. Nedvomno je 2. vatikanski koncil bil ustrezen odgovor Cerkve na izzive svojega časa.

Tudi dogajanja v Cerkvi na Slovenskem so to potrdila. Štirideseta obletnica zaključka koncila nas toliko bolj vabi k ponovnemu razmisleku o njegovih usmeritvah ter k iskanju rešitev, ki bodo ustrezen odgovor na izzive sedanjega časa.

1. Pomen ovrednotenja koncila

Čas komunističnega enoumja po drugi svetovni vojni, ki je bil hkrati čas narodnega zatiranja, lahko za naš narod (podobno kot za druge narode

¹ P. M. Zulehner, *Kirche umbauen – nicht totsparen*, Ostfildern 2004, 11.

² Prim. M. Lätzel, *Der Reichtum der Kirche sind die Christen*, v: *Diakonia* 35 (2004), 450.

srednje in vzhodne Evrope) označimo kot »čas egiptovske sužnosti«.³ Koncil ima zato lahko v duhovnem smislu podobno vlogo v naši zgodovini, kot je bil Božji poseg za Izraelce v Egiptu. Koncil je namreč tedaj dal ljudem zaslutiti, da poleg ateistične sužnosti obstoji še neka druga realnost in hkrati nakazal tudi pot v obljubljeni deželo večje duhovne svobode. Za Izraelce je bilo potrebnih štiridesetih let preizkušenj, da se je njihova vera utrdila in prečistila, preden so bili sposobni ovrednotiti pomen tega milostnega Božjega posega v njihovo zgodovino. Podobno je sedaj za nami 40 let poskusov pokoncilске prenovе, v katerih smo nekatere koncilске smernice boljše uresničili, druge slabše, nekaterih morda sploh ne. Sedaj bi bil resnično čas, da koncil ovrednotimo v zgodovinski perspektivi zadnjih nekaj desetletij.

Tudi med nami se namreč na tej pokoncilski poti vedno znova pojavlja skušnjava, da bi se vrnili nazaj k »egiptovskim loncem« (prim. 2 Mz 16,3), vendar poti nazaj v »egiptovsko deželo« ni več. Sedaj smo pred nalogo, da »obljubljeni deželo« pokoncilске Cerkve samozavestno »vzamemo v posest«, jo vzljubimo kot svojo in jo našim sodobnikom napravimo za mesijansko deželo, kjer se razodeva in uresničuje Božja volja po zveličanju vseh ljudi (prim. 4 Mz 13,1-14,4).⁴

Ko 40 let po koncilu tudi pri nas čutimo dolžnost, da se znova bolj kot sicer posvetimo njegovim besedilom, to ne bi smelo biti samo izraz neke pietete do vesoljne Cerkve ali priložnost, da ponovimo nekatere na koncilu izrečene trditve in usmeritve, ki so nam blizu ali se nam zdijo pomembne. Ne, to je milostni čas, v katerem naj koncilске dokumente beremo ponovno, in to povsem neobremenjeno, kot bi jih brali prvič. Trdim, da smo to dolžni storiti in to vsaj iz dveh razlogov. Najprej nas pri sedanjem ocenjevanju vrednosti koncilskih besedil pogosto preveč obremenjuje vse tisto, kar je bilo v Cerkvi po koncilu napačnega, pretiranega ali napačno interpretiranega. Drugič je v Sloveniji, tako kot v večjem delu (vzhodne) Evrope, prišlo s padcem komunizma do epohalnega družbenega preobrata, ki je dal koncilskim tekstom povsem nov okvir. Zato jih je treba brati na novo. Na novo jih moramo brati starejši, ki smo jih prvič brali v nekem drugem, v mnogočem še vedno precej konstantinskem ali tridentinskem, a vendar veri povsem nenaklonjenem okolju. Na novo jih morajo brati mlajši, saj jih zaradi časovne odmaknjenosti slabo poznajo in zato premalo upoštevajo.

2. Dogmatična in pastoralna konstitucija

Od vseh koncilskih dokumentov je s časom, v katerem je nastajala, najbolj neposredno zaznamovana pastoralna konstitucija *Gaudium et spes*, zato

³ Prim. A. Máté-Tóth, P. Miklušćák, *Nicht wie Milch und Honig*, Ostfildern 2000, 12.

⁴ Prim. M. Girard, *La mission de l'Église au tournant de l'an 2000*, Montreal 1998, 269.

se ni čuditi, da je danes v slovenskem cerkvenem prostoru precej neopažena. Vendar je v svojem osrednjem sporočilu za ta čas še posebej aktualna, saj predstavlja konkreten zgled, kako je treba dogmatično konstitucijo *Lumen gentium* in ostale koncilске dokumente razumeti v pastoralnem kontekstu določenega časa.

Leto laikov, ki ga letos obhajamo v Cerkvi na Slovenskem, dokaj nazorno kaže, kako slabotna je še koncilska misel o vlogi in pomenu laikov v Cerkvi in o njihovem poslanstvu v svetu. Zato je poleg zgoraj omenjenih konstitucij potrebno ponovno brati najmanj tudi *Odlok o laiškem apostolatu* (*Apostolicam actuositatem*).

3. Trajni pomen koncila

K. Rahner govori o trajnem pomenu 2. vatikanskega koncila, ko pravi: »Cerkve se je na tem koncilu prenovila, ker je postala vesoljna. Kot taka svetu prinaša veselo sporočilo, ki je sicer že od vsega začetka jedro Kristusovega sporočila. Danes ga mora na novo oznanjati še bolj zavzeto in pogumno. V obeh, v oznanjevalcu in v sporočilu se je zgodilo nekaj novega, kar je nepovratno in kar ostane. Ali bomo v zadušnem malomeščanstvu današnjega cerkvenega življenja to novo dojeli in živeli? To je že drugo vprašanje. Prav to pa je danes tudi naša naloga.«⁵

Ko Johann Baptist Metz razmišlja o Rahnerjevem odnosu do koncila, ugotavlja, da se ni zavzel zgolj za nek pasiven odnos do koncila, ampak za »aktivno zvestobo« do njega, kar pomeni, da je vizionarski pogled Cerkve v njeno prihodnost in prihodnost sveta odvisen od tega, koliko in kako dosledno je uresničen koncil v sedanjosti.⁶

4. Današnje stanje

Ne samo strokovne raziskave, ampak tudi vsakdanja pastoralna izkušnja nam potrjuje občutek, da mnoge nekdanje strukture in nekdanja oblika pastorage v sedanjem času ne ustrezajo več novim izzivom. Z neverjetno hitrim spreminjanjem sveta, v katerem živimo (zlasti komunikacijske in mobilne možnosti), se spreminjajo tudi pogoji za uspešno pastoralno delovanje. Kar je nekoč samoumevno prinašalo sadove, ker je kakor seme padalo na ugodna tla, danes ne prinaša uspeha (prim. Mt 13,3-9). Te spremembe se danes kažejo predvsem kot nazadovanje (v številu vernikov, duhovnikov, materialnih sredstev). Ravnanje Cerkve je lahko dvojnega značaja: ali

⁵ K. Rahner, *Die bleibende Bedeutung des II. Vatikanischen Konzils*, v: *Schriften* 14, 1980, 318.

⁶ Prim. J. B. Metz, *Fehlt uns Karl Rahner?*, v: K. Rahner, *Strukturwandel der Kirche als Aufgabe und Chance*, Freiburg 1989, 10.

se trudi zgolj zadržati počasno cerkveno usihanje ali pa se odloči za korenitejša posega in za zgraditev mostov k novim pastoralnim rešitvam.⁷

Nove razmere v svetu in v Cerkvi so lahko za Cerkev znamenje, kaj od njene dosedanje prakse ne sodi več v sedanji čas in v katero smer se mora spreminjati. So lahko razlog za tarnanje nad svetom, ki da je Cerkvi nasproten ali pa izziv, ki sprošča nove energije in vnaša novo voljo do prizadevanj in iskanj novih potov.

Kar zadeva pesimizem in malodušje, ki zajame nekatere ob podatkih o različnih trendih upadanja verskega življenja, bi morali v evangelijskem duhu pritrditi pastoralnemu teologu Zulehnerju, ki pravi dobesedno: »V Cerkvi bi morali 'jamranje' enostavno prepovedati.«⁸

5. Cerkev kot Emanuel

»Cerkev je v Kristusu nekaj kakor sakrament, to je znamenje in orodje za notranjo zvezo z Bogom in za edinost vsega človeškega rodu.« (C 1) Vsak sakrament ima slovo in materijo. V kontekstu Cerkve je slovo sakramenta – Cerkve celotna Božja beseda, materija pa konkretno občestvo – župnija. Ta ne samo oznanja Božjo besedo, ampak mora biti hkrati uresničen konkreten kraj, kjer Bog prebiva, »Božja prisotnost«⁹. Občestvo je kot živo bitje. To lahko živi le s pomočjo vdihavanja in izdavanja, s prejetjem in dajanjem, iz poglobljanja v skrivnost in pojavljanja v javnosti, iz skrivnosti in politike. To se ne izključuje, ampak medsebojno pogojuje. Čim bolj se namreč poglobljamo v Božjo skrivnostnost, tem zanesljiveje zaznavamo potrebo po angažirani dejavnosti. Prav stopnja navzočnosti tega dvojega pokaže realno stopnjo življenjskosti vsakega občestva. Tako celotna Cerkev kakor posamezno občestvo mora biti hkrati »sol zemlje« (Mt 5,13) in hkrati »mesto na gori« (Mt 5, 14), mora delovati na družbo hkrati iz svoje notranje biti in hkrati načrtno preko svoje javne vključenosti vanjo.

Cerkev ni že v celoti uresničeno Božje kraljestvo, ampak šele omogoča njegov prihod. Božje kraljestvo je tisto polje Božje moči in energije, v katerega centru je Bog in ki človeku omogoči, da postane to, za kar je bil ustvarjen. Takšno polje Božje moči in energije bi moralo postati vsako župnijsko občestvo. Najkrajša opredelitev smisla Kristusovega učlovečenja in bistva Cerkve je v besedi Emanuel, kar pomeni »Bog z nami« (Mt 1,23). Vsako župnijsko občestvo bi moralo biti Emanuel.

Vsak človek v bistvu vse življenje išče Boga in moral bi ga najti v krščanskem občestvu. Zato je oddaljevanje mnogih od krščanstva in njihovo iskanje

⁷ Prim. P. M. Zulehner, *Aufbrechen oder untergehen*, Ostfildern 2003, 13.

⁸ Prim. *prav tam*, 16.

⁹ P. M. Zulehner, J. Brandner, »Meine Seele dürstet nach dir (Psalm 63,2), *GottesPastoral*, Ostfildern 2002, 112.

vseposvobod drugod zelo bridka kritika naših občestev. Ker ta niso Emanuel, v njihovem središču ni mogoče najti Boga. Priče smo t.i. »eklezialnemu ateizmu« (J. Fischer).

Cerkev za uresničevanje Božjega kraljestva na zemlji potrebuje »duhovne kraje«, »duhovne osebe« in »duhovna opravila«. ¹⁰ Tak »duhovni kraj« mora postajati vsako konkretno občestvo.

6. Misijonarski značaj Cerkve

V današnji Cerkvi je zaradi mnogih znakov nazadovanja prišlo do depresivnega občutja, da gre vse navzdol. Cerkev ni več misijonarska, ker je prišlo do neke vrste »misijonarske atrofije«. ¹¹

Cerkev mora v prihodnje znova postati misijonarska. Ponovno se mora prebuditi misijonarska samozavest vseh vernikov. Storit moramo vse, da bi v naslednjih letih prišlo v evangeljskem duhu do nekakšne »komunikativne ofenzive«. ¹²

Preden Cerkev postane misijonarska navzven, se mora misijon zgoditi v Cerkvi sami. Sveti Duh ni dan Cerkvi na voljo v prosto razpolaganje, ampak on Cerkev usposablja, da bi bila na voljo Kristusu. On daje Cerkvi moč in sposobnost, da prepozna sadove, ki jih prav on sam prinaša vseposvobod. ¹³

7. Današnje župnije

Iz nekdanjih živih občestev so župnije počasi postale cerkvene upravne enote, kjer so pogosto duhovniki in laiki vsak na svojem bregu. Razmeroma majhna skupina »najbolj zvestih ovčic« v vsaki župniji pa je le nekakšen »nadomestek občestva«. V prvi Cerkvi so se vsi verniki med seboj klicali bratje, danes se tako med seboj včasih poimenujejo le še duhovniki ali redovniki. Laiki so si med seboj bolj ali manj tuji, duhovniki pa jih z brati označujejo samo še pri bogoslužju. Današnjo medsebojno odtujenost in ločenost med kleriki in laiki teolog K. Rahner označuje kar za »pastoralno shizmo«. ¹⁴

Župnijska občestva se morajo ponovno zavedati, da so po svoji naravi zakramentalna znamenja odrešenja za svet, sredi katerega živijo. Tudi če se župnijsko občestvo samo čuti nesposobno, da bi bilo »odrešenjska oaza«

¹⁰ Prim. P. M. Zulehner, *Vorüberlegungen zu einer Europäischen Pastoral*, v: W. Krieger, B. Sieberer, *Was ist christlich in Europa*, Kevelaer 2004, 103.

¹¹ Prim. P. M. Zulehner, *Kirche umbauen – nicht totsparen*, 67.

¹² Prim. P. M. Zulehner, *Aufbrechen oder untergehen*, 20.

¹³ Prim. M. Pivot, *Un nouveau souffle pour la Mission*, Paris 2000, 196.

¹⁴ Prim. P. M. Zulehner im Gespräch mit Karl Rahner, *Denn du kommst unserem Tun mit deiner Gnade zuvor*, Ostfildern 2002, 100.

sredi puščave nevere, se mora zavedati, da ga za to poslanstvo usposablja Jezus Kristus, ki živi in deluje v njegovi sredi. Tudi če občestvo odpove v svojem poslanstvu, se Kristus, ki je v njegovi sredi, ne more odpovedati svojemu poslanstvu, da uresničuje Očetovo voljo in prinaša odrešenje vsemu človeštvu in vsemu svetu.¹⁵

8. Župnija na Slovenskem

Kako je izvajanje koncilskih smernic pri nas zastalo na pol poti, je posebej razvidno na organizacijski strukturi Cerkve na Slovenskem in to tako na medškofijski, kakor tudi na škofijski in župnijski ravni. Če so družbene razmere Cerkev po letu 1990 prisilile, da se je nekoliko prilagodila času na medškofijski in precej manj na škofijski ravni, pa je ostala oblika večine župnij še zelo podobna tisti izpred koncila, saj je taka ostala tudi konkretna vsakodnevna pastorala.

Ni mogoče zanikati resnih namenov in poskusov prenove župnij, ki so jih imeli razni škofijski zbori in prenovitveni procesi v vseh treh škofijah, prav tako ne prizadevanj Plenarnega zbora Cerkve na Slovenskem na tem področju. Toda podobno kot v primeru koncila so tudi v tem mnoge dobre usmeritve ostale v marsičem neuresničene, ker ni bilo na voljo ustreznih vzorcev in tudi ne mehanizmov za njihovo udejanjanje.

9. Različni tipi župnij danes in v prihodnje

»Cerkev prihodnosti bo Cerkev, ki bo gradila od spodaj navzgor iz bazičnih občestev in združenj. Ta se bodo oblikovala svobodno glede na osebno iniciativo. Vse moramo storiti, da tega razvoja ne bi dušili, ampak ga spodbujali in ga pravilno usmerjali,« pravi K. Rahner.¹⁶

Župnijska občestva so nekaj živega, zato je njihov razvoj podoben razvoju človeške osebnosti, ki se z leti spreminja. Danes ni več enovite podobe župnije, kot je bila nekoč. Mnogo je dejavnikov, ki določajo, kakšna bo posamezna župnija. Nekaj jih bomo navedli glede na štiri različne tipe župnij.¹⁷

9.1 Župnikova župnija

Prvi tip župnije imenujmo *župnikova župnija*. Župnija je poosebljena v župniku, ki si po svoji presoji poišče sodelavce. Župnik živi v zavesti, da je to »njegova župnija« in se sam čuti zanjo povsem odgovornega. Zato tudi

¹⁵ Prim. *prav tam*, 142.

¹⁶ K. Rahner, *Strukturwandel der Kirche als Aufgabe und Chance*, Freiburg 1989, 129.

¹⁷ Prim. M. Widl, *Kleine Pastoraltheologie*, Graz 1997, 45-55.

sam odloča o vsem. Sodelavce si poišče le zato, ker brez njih ne more. Župnik razume svoje duhovništvo v tem, da se z delom za župnijo v celoti žrtvuje za Kristusa, od laikov pa pričakuje, da pri tem prevzamejo nase del njegovega bremena, posebno v katehezi in skrbi za starejše in bolne osebe. V središču pastorage je delitev zakramentov in družinska pastorage. Župnija je hierarhično zgrajena z močno izpostavljenim dualizmom: nadrejeni – podrejeni.

V času hitro se spreminjajočih življenjskih pogojev, ki zahtevajo mnoge skupne odločitve in zato specifična znanja, bo župnik take župnije vsemu temu težko kos. Če bo hotel kar najbolje uresničiti svoje »popolno darovanje« za župnijo, lahko pri njem pride do »burn-out-sindroma«, kar pomeni, da preprosto »pregori«. Tak model župnije ni več primeren za moderno družbo in je za silo možen le še tam, kjer je še živa močna tradicija, ki jo župnik avtoritarno podaljšuje. Običajno pa pri prvi menjavi župnika pride do zelo močnega preloma s tradicijo, zato mnogi ob tem odpadejo ali se oddaljijo.

9.2 Župnija aktivistov

Drugi tip župnije se lahko imenuje *župnija aktivistov*. Župnijsko življenje oblikujejo mnogi zelo aktivni laiki, ki so vključeni kot raznovrstni sodelavci. Ta model se najlažje razvije v mestu. Zanj je značilno veliko število laikov, ki skrbijo za delovanje najrazličnejših skupin v župniji. Kdor hoče pripadati taki župniji, se skoraj ne more izogniti aktivnejšemu sodelovanju.

V takšnem župnijskem konceptu je župnik predvsem animator in moderator, ki skrbi za pridobivanje novih sodelavcev in njihovo vključevanje v skupine. Te so z mnogimi svojimi udeleženci v središču župnijskega življenja. Vse običajno vodi dejaven ŽPS z mnogimi komisijami in odbori. Močno je razvita mnogovrstnost in soodgovornost. Župnija močno spominja na nekakšno združenje simpatizerjev. Celotna župnija se čuti odgovorna za temeljna pastoralna področja. Močno je poudarjena zavest pripadnosti skupnosti in razmeroma brez velikih težav premaguje tudi razne konflikte.

Problematičnost tega tipa župnije je v preobremenjenosti aktivnih vernikov, ki jih zaradi tega začne kmalu primanjkovati, rado pa se tudi zgodi, da ob vseh aktivnostih močno trpi duhovnost. V bistvu gre le za porazdelitev bremen tradicionalne župnije na več oseb, ki se obveznostim skoraj ne morejo izmakniti. Sprejet se v taki župniji lahko počuti le tisti, ki je v njenem življenju aktivno udeležen, za druge pa skoraj ni prostora. Lahko pride tudi do tega, da mnoge aktivnosti postanejo same sebi namen in ne pomagajo župniji k poglobljanju vere.

9.3 Povezovalno občestvo

Tretji tip župnije imenujmo *povezovalno občestvo*. Župnijsko občestvo povezuje več med seboj precej neodvisnih malih aktivnih skupin. Ta tip se

razvije iz predhodno opisanega, ko vernikom številne aktivnosti preprosto ne zadoščajo več. Lahko se razvije tudi iz personalne župnije, ki išče novo kvaliteto župnijskega življenja. Do njega pride tam, kjer se verniki zavedo, da mnoge župnijske aktivnosti ne morejo biti same sebi namen, ampak da mora vse to voditi k poglobitvi osebne vere in da drugim lahko damo samo to, kar smo sami prejeli. V sodobnem svetu lahko oznanjajo samo tisti, ki imajo močno osebno izkustvo srečanja z Bogom.

V taki župniji župnik skrbi predvsem za duhovnost, kajti tudi sam je prežet z zavestjo Božje bližine. Zaveda pa se, da ni popoln in mora tudi sam neprestano iskati.

V središču župnijskega življenja je duhovna poglobitev. Cilj pastoralnega prizadevanja je iti v globino, četudi zaradi tega nekateri odpadejo. Pred podelitvijo zakramentov je uvedena poglobljena priprava, birma se deli v poznejših letih mladostne dobe, župnija se povezuje s soslednjimi župnijami in je aktivna pri dekanijskih projektih.

Povezanost župljanov z župnijo ni le zunanja, ampak sloni na močni osebni veri. V ospredju je osebna poklicanost posameznika, župnija pa je v službi medsebojnega povezovanja. Povezanost se izraža v skupni molitvi in udeležbi pri duhovnih pogovorih. Kar je v *župniji aktivistov* le bolj ritualnega značaja (Božje kraljestvo, Kristusovo vstajenje in njegov ponovni prihod) dobi tu osrednje mesto. Najmočnejši povezovalni element vernikov je zavest o Božji očetovski skrbi za vsakega posebej. V taki župniji tistim, ki vero še iščejo, lahko mirno rečejo: »Pridi in poglej!« (Prim. Jn 1,46).

Tak model zahteva visoko duhovnost pri posameznem verniku. Poudarek na duhovnosti je lahko tako močan, da vernik izgubi stik z vsakodnevno realnostjo. Lahko pa se poveča tudi možnost delitve med verniki glede na razne duhovne struje.

9.4 Župnija kot kreativna mreža

Četrty tip župnije lahko imenujemo *župnija kreativne mrežne povezanosti*. Ta tip stavi močno na vizijo prihodnosti. Taka župnija dejansko povezuje »otoke vere« sredi razkristjanjenega sveta, zato gradi prvenstveno na močnem osebnem in občestvenem doživetju oznanila o Božjem kraljestvu in na razvijanju občutljivosti za vprašanja sodobnega sveta. Te otoke vere povezuje med seboj zavezanost odrešenjskemu poslanstvu in zato predvsem štirim načelom: *pravičnosti, resnici, kvaliteti življenja in povezanosti*. Zavezanost tem načelom ni le teoretična orientacija, ampak dobi v vsakdanjem življenju čisto konkretno obliko, zlasti v povezavi s *pravičnostjo* in *resnico*. *Kvaliteta življenja* je podrejena močni osebni askezi. *Povezanost* se uresničuje v osebni poklicanosti, verodostojnem sobivanju z drugimi in vključenosti v Cerkev. Gre za udejanjanje birmanske zrelosti v življenjsko preverjeni veri.

V čisti obliki tak tip župnije morda še nikjer ne obstaja, ima pa prihodnost, ker je odgovor na sodobne družbene izzive. Zato je toliko bolj pomembno, da je že danes v pastoralni dan dovolj močan poudarek na »spletanju vozlov« v tej mreži, kajti od njihove trdnosti je odvisna tudi trdnost celotne prihodnje mreže (prim. Mt 13,47).

Problematičnost tega tipa župnije je v njegovi preoptimistični zasnovi, v današnjem pomanjkanju vizionarstva in pomembni vlogi laikov, za kar današnji verniki morda še nis(m)o dozoreli. Kar danes izgleda še čista utopija, bo morda kaj kmalu še edini možni odgovor na izzive jutrišnje postmoderne dobe.

Zaključek

Cerkev ima danes mnogo problemov in težav, ima pa tudi velike možnosti in priložnosti, če bo šla dovolj v globino in bo dovolj odprta za novo ter za izzive sodobnosti.¹⁸

»Cerkev je poklicana, da usmeri svoje prizadevanje v evangelizacijo, zavzetost za socialna vprašanja, v spremljanje skupin in posameznikov ter obhajanje svetih skrivnosti.«¹⁹

Krščansko občestvo se ne more odtegniti nalogi, da privede posamezne ljudi k veri in da jim pomaga to vero tudi ohranjati. S tem, ko krščanstvo take posameznike povezuje v občestvo, se gradi Cerkev, prihaja do »ekkleziogeneze«. Prav župnijsko občestvo je prednostni kraj vsakršne »ekkleziogeneze«.²⁰

Pastorala v Cerkvi na Slovenskem je še izrazito vezana na obrede in na podeljevanje zakramentov (prim. PZ 112-282). Današnji čas pa vedno bolj kliče po »prehodu iz občestev, ki so oskrbljena z zakramenti, k občestvom, ki z obhajanjem zakramentov vsem vernikom omogočajo krepitev vere v živega Boga«.²¹

Zato pa mora biti naše pastoralno prizadevanje usmerjeno v takšno oblikovanje župnij, ki na vseh pastoralnih področjih teži v smer večjega poudarka na občestvenem značaju naših župnij. Vidno mora biti prizadevanje, da naše župnije iz »oskrbovanih občestev« vedno bolj postajajo »skrbeča občestva«, se pravi tista, ki ne samo čakajo na pomoč, ki naj pride nekje od zunaj, ampak so usposobljena, da tudi sama nudijo pomoč vsem tistim, ki jo potrebujejo znotraj ali zunaj tega občestva.²²

¹⁸ Prim. M. N. Ebertz, *Aufbruch in der Kirche*, Freiburg 2003, 188-191.

¹⁹ M. Girard, *n. d.*, 286.

²⁰ Prim. P. M. Zulehner, H. Gönner, J. Schweighofer, *Pfarranalyse*, Wien 1997, 12.

²¹ D. Emeis, *Mit den Sakramenten leben*, Freiburg 1993, 8.

²² Prim. *Lexikon der Pastoral*, Freiburg 2002, 1301.

Povzetek: **Peter Kvaternik, *Sol zemlje in mesto na gori. Občestveni značaj župnije***

Zaključuje se konstantinska era in tridentinski model Cerkve in čas po 2. vatikanskem koncilu postavlja Cerkev pred vedno nove in vedno hujše izzive. Potrebno je vedno znova jemati v roke koncilске dokumente in jih brati v kontekstu tega časa, ki je zlasti za dežele nekdanjega realnega komunizma še posebej izzivalen. Današnje stanje Cerkve v Evropi ni posebno spodbudno. Za izboljšanje tega stanja ni dovolj le vzdrževati obstoječo versko prakso, ampak poskušati tudi nove pastoralne pristope. Cerkev mora danes postati Emanuel in biti misijonarska.

Današnje župnije, tudi na Slovenskem, v marsičem niso prilagojene novim pastoralnim pristopom in pastoral v njih ne omogoča implementacije koncilskih misli. Glede na štiri možne tipe župnij se je potrebno vprašati, kakšne župnike potrebujemo in kakšne njihove sodelavce, da bi župnije vedno bolj postajale tudi dejanska občestva.

Ključne besede: Cerkve, pastoral, koncil, župnija, občestvo

Summary: **Peter Kvaternik, *Salt of the Earth and City on the Mountain. Community Character of the Parish***

The Constantine era and the Tridentine model of the Church are coming to an end and the time after Vatican II puts the Church before new and growingly harder challenges. The documents of Vatican II have to be reread in the context of this time, which is especially challenging for the post-communist countries. The present state of the Church in Europe is not particularly encouraging, therefore it does not suffice to curb a further drying up of church practice, but new pastoral approaches should be tried out as well. The Church should become Emmanuel (God with us) and missionary.

Present parishes, also in Slovenia, are often not adapted to new pastoral approaches and the pastoral activity therein does not make possible the implementation of the thought of Vatican II. In view of four possible types of the parish it should be found out what kind of parish priests and what kind of their collaborators we need for parishes to become real communities.

Key words: Churches, pastoral, Vatican II, parish, community